

Kuntien nykytilakartoituksen tuloksia

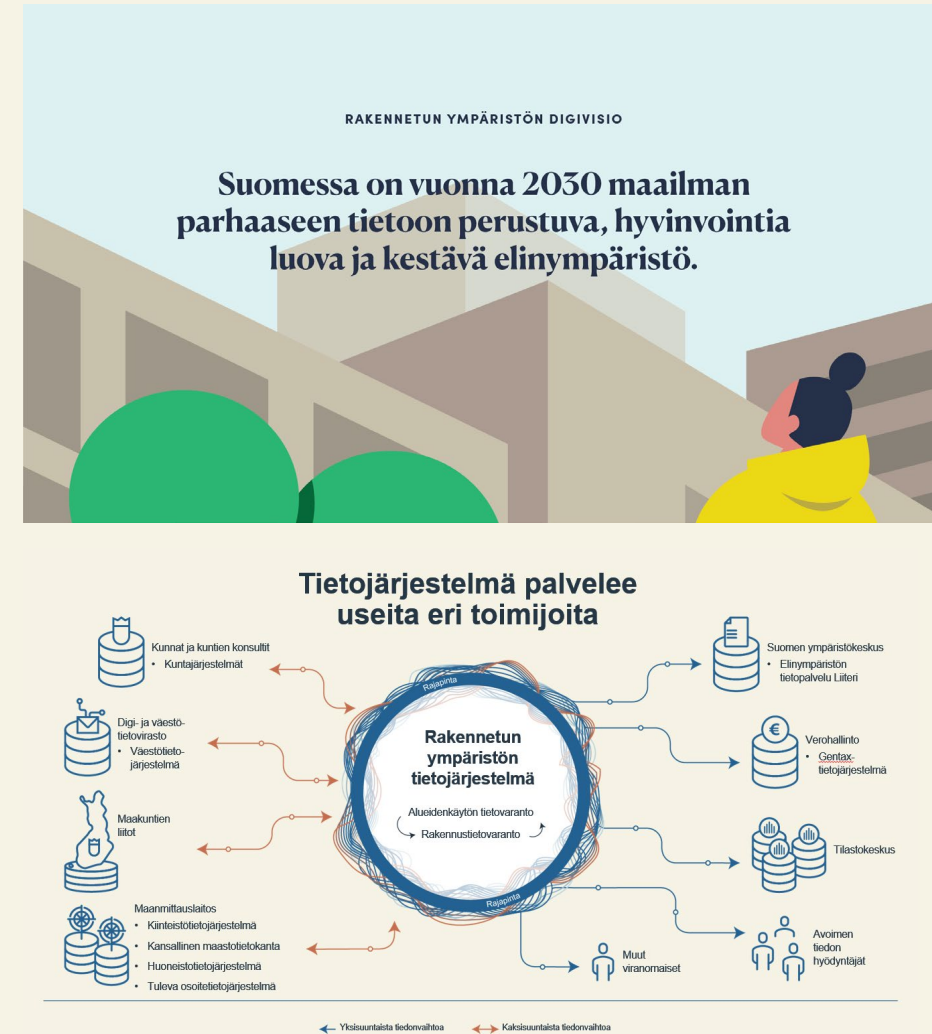
Jarmo Pulkkinen, DigiFinland Oy

Päivitetty 16.6.2022

RYHTI Rakennetun
ympäristön
tieto

Ryhti-hanke

- Suomessa otetaan vuodesta 2024 lähtien käyttöön valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (RYTJ). **Ryhti-hankkeen** tehtävänä on mahdollistaa muutos, joka järjestelmän käyttöönottamiseksi tarvitaan
- Ryhti-hanketta vetävät **ympäristöministeriö** ja **Suomen ympäristökeskus**
- Valtion erityistehtäväyhtiö **DigiFinlandin Ryhti-muutostuki** on projekti, joka auttaa kuntia saavuttamaan valmiuksia uuden valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönottamiseksi. Toiminnallista tukea tarjotaan kaavoituksen ja rakentamisen luvituksen parissa työskenteleville. Palvelut ovat kunnille maksuttomia
- DigiFinland selvitti huhti-toukokuussa 2022 kuntien nykytilannetta ja digivalmiutta kokonaisuuden osalta

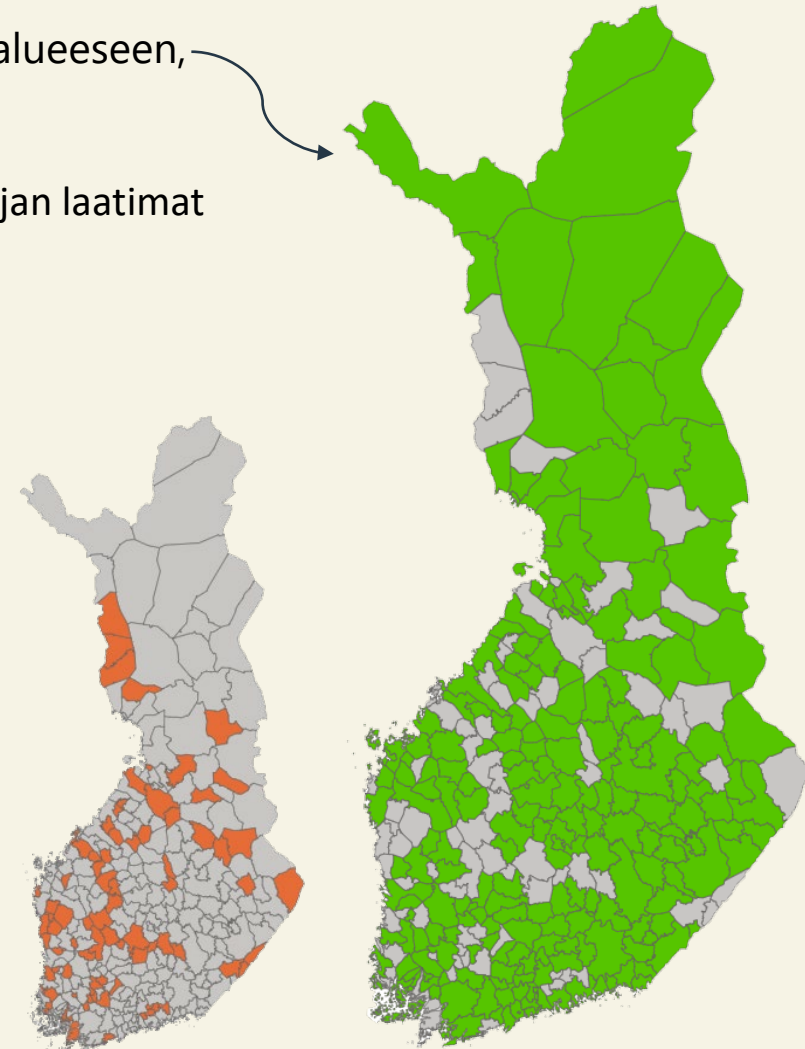

Kuntien nykytilakartoitus

- **Manner-Suomen kuntien palvelutuotannon digitalisaation nykytilan kartoitus:**
  - alueiden- ja maankäytön suunnittelu (kaavoitus)
  - rakentamisen luvitus (rakennusvalvonta)
- **Verkkokysely** toteutettiin 12.4.-31.5.2022 välisenä aikana (suomi, ruotsi)
- Vastausten pohjalta kunnille laaditaan vuosien 2022-2023 aikana yhteistyössä kuntien kanssa **toimenpideohjelmia**: mitä kuntien tulisi konkreettisesti tehdä edistääkseen valmiuksia rakennetun ympäristön tietojärjestelmän käyttöönotolle
- Vastauksia pyydettiin kuntien kirjaamoiden, Ryhti-sidosryhmärekisterin ja kuntien internet-sivujen kautta saatujen yhteystietojen pohjalta. Kyselylinkkiä jaettiin myös sosiaalisessa mediassa ja uutiskirjeissä. Kontaktoitu kaikki Manner-Suomen 293 kuntaa vähintään kahdesti
- **Muutostukitiimin 5 asiantuntijaa** täydensivät tietoja sähköpostitse ja puhelimitse toukokuussa 2022. Tietojen keräämistä jatketaan vuosien 2022 ja 2023 aikana, edelleen voi siis vastata lomakkeen kautta

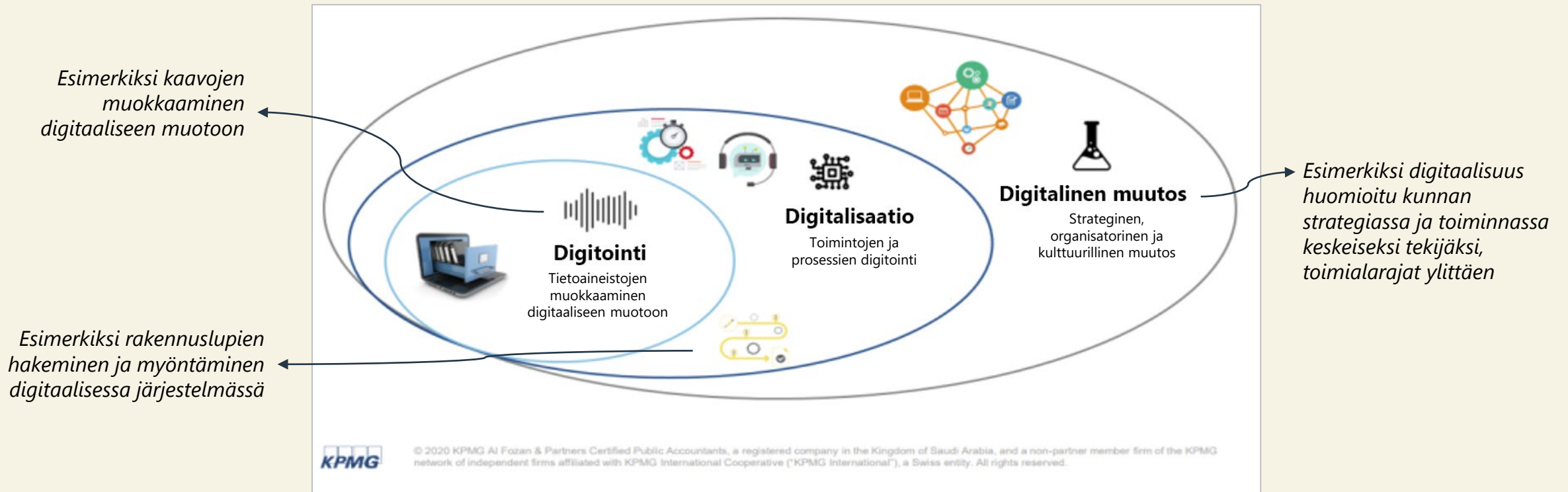
Kuntien nykytilakartoitus

- Kyselyyn vastasi **209 eri kuntaa** (71%) vähintään yhteen aihealueeseen, näiden kuntien asukasluku yhteensä 4,8 miljoonaa
- Kyselyn aihealueet: Yleiskaavoitus, asemakaavoitus ja maanomistajan laatimat ranta-asemakaavat. Rakennus-, purkamis- ja toimenpideluvat, poikkeamispäätökset ja toimenpideilmoitukset
- Vastaajien yleisimmät tehtävänimikkeet:
  - rakennustarkastaja
  - tekninen johtaja
  - johtava rakennustarkastaja
  - kaavoittaja
  - kaavoitusinsinööri
  - kaavoituspäällikkö
  - kaavoitusarkkitehti
  - maankäyttöinsinööri
  - aluearkkitehti
  - kavasuunnittelija
  - toimialajohtaja

Digitalisaatio

- VM: **Digitalisaatio** on käyttäytymistä ja toimintatapoja muuttava globaali ilmiö, jota teknologinen kehitys vauhdittaa ja tukee. Olemassa olevien kuntapalveluiden sähköistämisen rinnalla kyse on toimintamallien ja lopulta myös palveluiden jäsentämisestä uudelleen. Yhteiskunta toimii yhä enenevässä määrin datan, informaation ja niistä muodostetun tiedon ja palvelujen varassa, siksi digitaalista muutosta kannattaa edistää

Digitaalinen valmius

- Kuntien palvelutuotannon digitaalisessa valmiudessa tarvitaan sekä **edellytyksiä** että **asiantuntijoiden kyvykkyyksiä**
- **Digivalmius vain välitavoite!** Digitalinen valmius auttaa kuntien asiantuntijoita toteuttamaan vaikuttavia, saavutettavia, yhdenvertaisia ja kustannustehokkaita palveluita kuntalaisille (mm. hallitusohjelmat, kuntastrategiat)
- **Valmiuden määrittely:** osaaminen, pystyvyys, taidokkuus, kyvykkyys, suostuminen, halukkuus, mahdollisuus, edellytys edistää haluttua asiaa
- Valmiuteen vaikuttavia **tekijöitä** on paljon, esim. lainsäädäntö, päätöksenteko, organisaatiokulttuuri, infra, ohjelmistot, tietoaineisto, henkilöstön arvot, osaaminen, toimintatavat, jne.
- Tämän kyselyn keskiössä oli kuntien palvelutuotannon digivalmius: ohjelmistot ja järjestelmät, tietoaineisto, henkilöstön määrä, kehittämissuunnitelmat, tuen tarve

Malleja mitata digivalmiutta/kyvykkyyttä/kypsyyttä on paljon, esimerkkeinä Deloitte, Gofore, tutkimuslaitokset, EU-komission standardi. Kohteena kansalaiset/työntekijät, eri sektorit, teknologia/asenne/arvot, jne.

Kunnissa kohtuullinen valmius

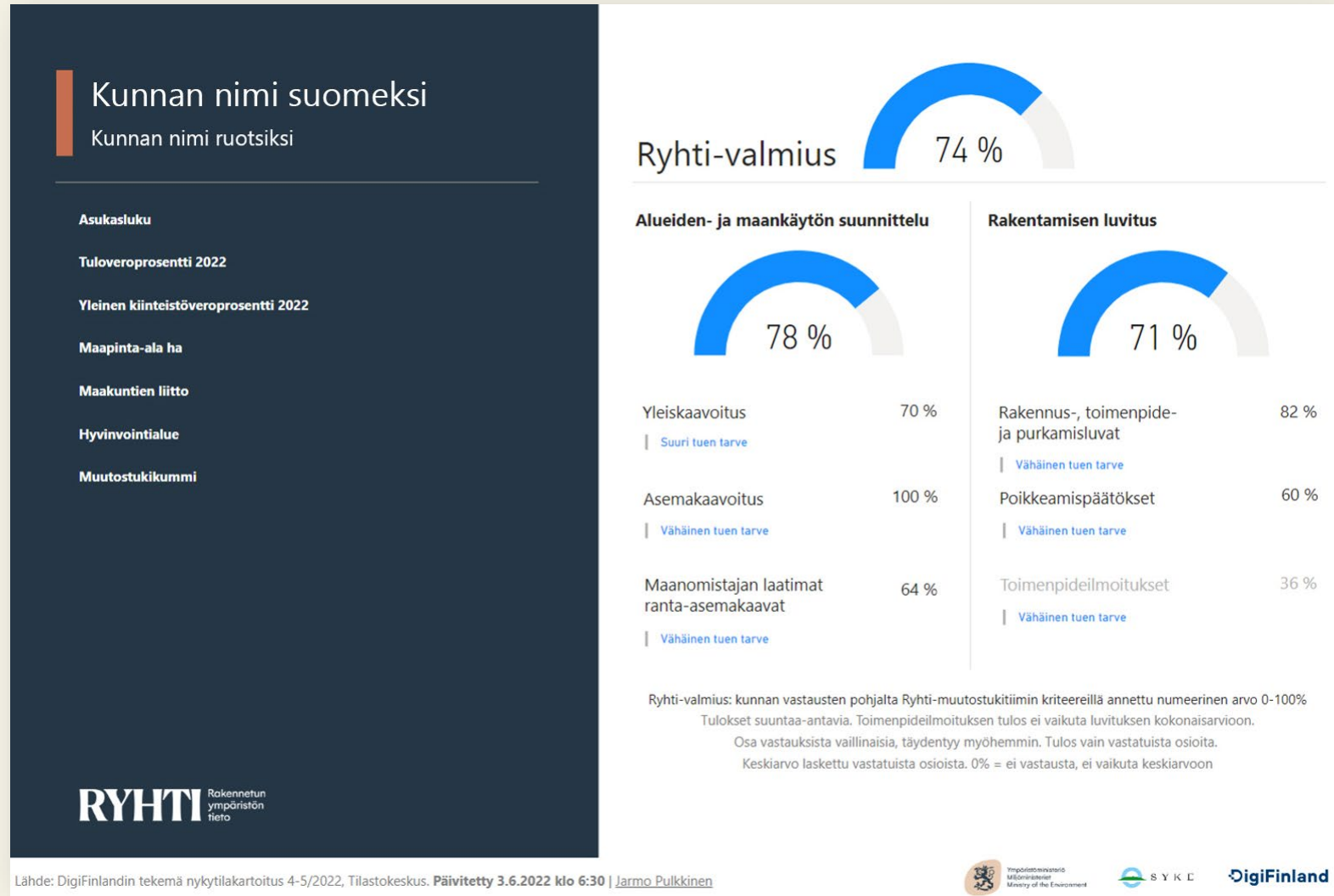
- Vastausten perusteella jokaiselle kunnalle määriteltiin **digivalmius** väliltä 0-100%, jokainen osio erikseen. Kysymykset, jotka vaikuttivat valmiuteen, olivat mm: onko kunnassa ohjelmisto tai järjestelmä, miten tietoaineistoa kerätään, käsitellään ja arkistoidaan sekä koettu tuen tarve, kaavoitus 14 kysymystä, luvitus 11 kysymystä. Digivalmius laskettu vain vastatuista osioista
- Kunnissa kohtuullinen valmius rakennetun ympäristön digitalisaatioon:**

	Digivalmius hyvä (100%-67%)	kohtuullinen (66-34%)	haasteellinen (33-0%)
Yhteensä:	4 %	72 %	24 % kunnista
Kaavoituksessa:	5 %	63 %	32 %
Luvituksessa:	4 %	73 %	23 %

- Huom! Tulokset suuntaa-antavia varsinkin yksittäisen kunnan kohdalta, koska perustuu asiantuntijoilta saatuihin vastausajankohdan tietoihin

Esimerkki kuntakohtaisista tuloksista: Kuntakortti

(Yleis)kaavoituksen kysymykset 1/2

Onko kunnassanne käytössä sähköinen suunnitteluohjelmist...

Kyllä, omassa hallinnassa oleva ohjelmisto

Mikä yleiskaavoituksen suunnitteluohjelmisto?

Joku muu, Microstation Stella

Mikä muu yleiskaavoituksen suunnitteluohjelmisto?

QGIS

Millainen sopimus teillä on suunnitteluohjelmiston/-palvelun h...

Onko kunnassanne käytössä sähköinen paikkatieto-ohjelmist...

Kyllä, oma

Mikä yleiskaavoituksen paikkatieto-ohjelmisto?

ArcGIS, QGIS, MapInfo, Trimble Locus

Mikä muu yleiskaavoituksen paikkatieto-ohjelmisto?

Millainen sopimus teillä on paikkatieto-ohjelmiston hankinnassa ...

En osaa sanoa

Onko kunnassanne käytössä sähköinen karttapalvelu yleiskaav...

Kyllä, oma

Mikä yleiskaavojen julkaisuun käytetty karttapalvelu?

Joku muu

Mikä muu yleiskaavojen julkaisuun käytetty karttapalvelu?

Trimble Locus

Millainen sopimus teillä on karttapalveluohjelmiston hankinnassa y...

En osaa sanoa

Onko kunnassanne käytössä sähköinen asianhallintaohjelmist...

Kyllä, oma

Mikä yleiskaavojen käsittelyyn käytetty asianhallintaohjelmisto?

Innofactor Dynasty

Mikä muu yleiskaavojen käsittelyyn käytetty asianhallintaohjelmisto?

Millainen sopimus teillä on asianhallintaohjelmiston hankinnassa yl...

En osaa sanoa

Onko yleiskaavoista tehty kaavaindeksi?

Kyllä, yleiskaava-rajat + kaavakartat määräyksineen

Mikä muu yleiskaavoista tehty kaavaindeksi?

Mikä osuus voimassa olevista yleiskaavoista on kaavaindeksissä?

99 – 67 %

Onko yleiskaavoituksen kaavaindeksin tietoaineisto oikeellista ja ajan tasalla?

On osittain, tietoaineisto on ajan tasalla, mutta siinä on havaittu puutteita tai virheitä

Onko yleiskaavoista tehty yleiskaavayhdistelmää?

Kyllä, vektorimuotoinen

Mikä muu yleiskaavoista tehty yleiskaavayhdistelmä?

Mikä osuus voimassa olevista yleiskaavoista on kaavayhdistelmässä?

100%

Onko yleiskaavayhdistelmän tietoaineisto oikeellista ja ajan tasalla?

On osittain, tietoaineisto on ajan tasalla, mutta siinä on havaittu puutteita tai virheitä

(Yleis)kaavoituksen kysymykset 2/2

Miten yleiskaavat on pääsääntöisesti talletettu/arkistoitu?

Paperilla koottuna samaan arkistoon (mapitus)

Mikä osuus voimassa olevista yleiskaavoista on sähköisessä muodossa muualla kuin paikkatieto-ohjelmistossa tai karttapalvelussa?

Onko sähköinen (pdf tai muu) yleiskaavojen tietoaaineisto oikeellista ja ajan tasalla?

Onko paperinen yleiskaavojen tietoaaineisto käyttökelpoista?

On, tietoaaineisto on käyttökelpoista ja esimerkiksi skannattavissa

Onko kunnassa yleiskaavoituksessa omaa palkattua henkilöstöä?

Kyllä

Jos omaa yleiskaavoituksen henkilöstöä, montako henkilöä?

Yli 10

Millainen sopimus teillä on yleiskaavojen laatisesta?

Onko yleiskaavoituksen sopimuksessa jo huomioitu siirtyminen tietomallipohjaiseen suunnitteluun ja RYTJ:n käyttöön?

Yleiskaavoituksen sopimuksen mukaan konsultin tehtäviin kuuluu (valitse vaihtoehdoista ne, jotka kuuluvat kuntasi sopimukseen):

Mitä muuta yleiskaavoituksen sopimukseen kuuluu?

Jos kuntanne on mukana yleiskaavoituksen digitalisointihankkeissa, minkä nimisissä hankkeissa?

Kaatio

Miten arvioisit kuntasi tuen tarvetta siirtymisessä kansalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään liittyen yleiskaavoitukseen?

Kohtalainen tuen tarve

Mitä muuta haluat sanoa liittyen yleiskaavoitukseen?

RYTJ:n ja kaavatietomallin mukaisen kaavan laatiminen vaatii prosessien ja käytäntöjen muuttamista aika tavalla. Voimassa olevien aineistojenkin vieminen järjestelmään olisi hyvin iso työ eikä aineiston laatua ja oikeellisuutta voi taata.

Rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien kysymykset

Onko kunnassanne käytössä sähköinen lupajärjestelmä raken...

Kyllä, omassa hallinnassa oleva järjestelmä

Mikä lupajärjestelmä rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien kä...

Lupapiste

Mikä muu lupajärjestelmä rakennus-, purkamis- ja toimenpidelup...

Millainen sopimus teillä on suunnitteluohjelmiston/-palvelun han...

Onko kunnassanne käytössä sähköinen asianhallintaohjelmis...

Kyllä, ostopalveluna/ulkoistettu

Mikä asianhallintaohjelmisto rakennus-, purkamis- ja toimenpidel...

Joku muu

Mikä muu asianhallintaohjelmisto rakennus-, purkamis- ja toime...

CGI Facta

Millainen sopimus teillä on ohjelmiston/palvelun hankinnassa (asi...

Toistaiseksi voimassa oleva pitkällä irtisanomisajalla (noin 1 vuosi tai enemmän)

Onko asianhallintaohjelmistossa käytössä sähköinen karttaliitt...

Kyllä, ostopalveluna/ulkoistettu

Mikä karttaliittymä rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien käsitt...

CGI Facta

Mikä muu karttaliittymä rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien ...

Millainen sopimus teillä on ohjelmiston/palvelun hankinnassa (rake...

Toistaiseksi voimassa oleva pitkällä irtisanomisajalla (noin 1 vuosi tai enemmän)

Onko kunnassanne käytössä sähköinen paikkatieto-ohjelmisto...

Kyllä, ostopalveluna/ulkoistettu

Mikä paikkatieto-ohjelmisto rakennus-, purkamis- ja toimenpidelup...

CGI Facta

Mikä muu paikkatieto-ohjelmisto rakennus-, purkamis- ja toimenpi...

Millainen sopimus teillä on ohjelmiston/palvelun hankinnassa (rake...

Toistaiseksi voimassa oleva pitkällä irtisanomisajalla (noin 1 vuosi tai enemmän)

Miten rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien hakemukset pääsääntöisesti toimitetaan kuntaan?

Sähköisessä lupajärjestelmässä

Missä rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien päätökset pääsääntöisesti tehdään?

Asianhallintaohjelmistossa

Miten rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien päätöstiedot pääsääntöisesti säilytetään?

Päätöstietona asianhallintaohjelmistossa

Miten ennen sähköisen lupajärjestelmän käyttöönottoa käsitellyt rakennus-, purkamis- ja toimenpideluvat on pääsääntöisesti arkistoitu?

Paperilla arkistossa

Kuinka monta henkilöä kunnassanne on rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien käsittelyssä?

1-3

Jos kuntanne on mukana rakennus-, purkamis- ja toimenpid...

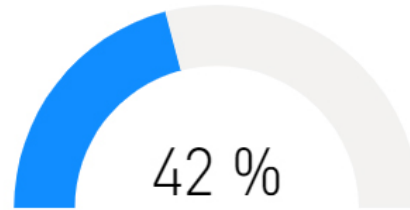
Miten arvioisit kuntasi tuen tarvetta siirtymisessä kansallise...

Vähäinen tuen tarve

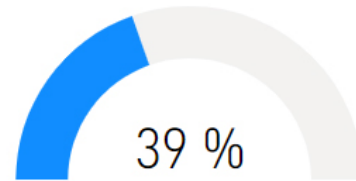
Mitä muuta haluat sanoa liittyen rakennus-, purku- ja toimenpid...

MRL muutos on turha ja tulee aiheuttamaan isoja ongelmia, varsinkin pienissä kunnissa. Erityisesti runsaan vapaa-ajan asutuksen kunnissa.

Digivalmiuden keskiarvo

Alueiden- ja maankäytön suunnittelu

Yleiskaavoitus

40 %

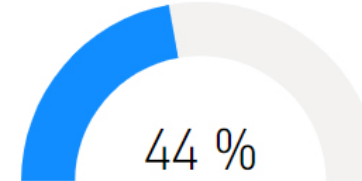
Asemakaavoitus

45 %

Maanomistajan laatimat
ranta-asemakaavat

33 %

Rakentamisen luvitus

Rakennus-, toimenpide-
ja purkamisluvat

50 %

Poikkeamispäätökset

39 %

Toimenpideilmoitukset

44 %

Digivalmius: kunnan vastausten pohjalta Ryhti-muutostukitiimin kriteereillä annettu numeerinen arvo 0-100%

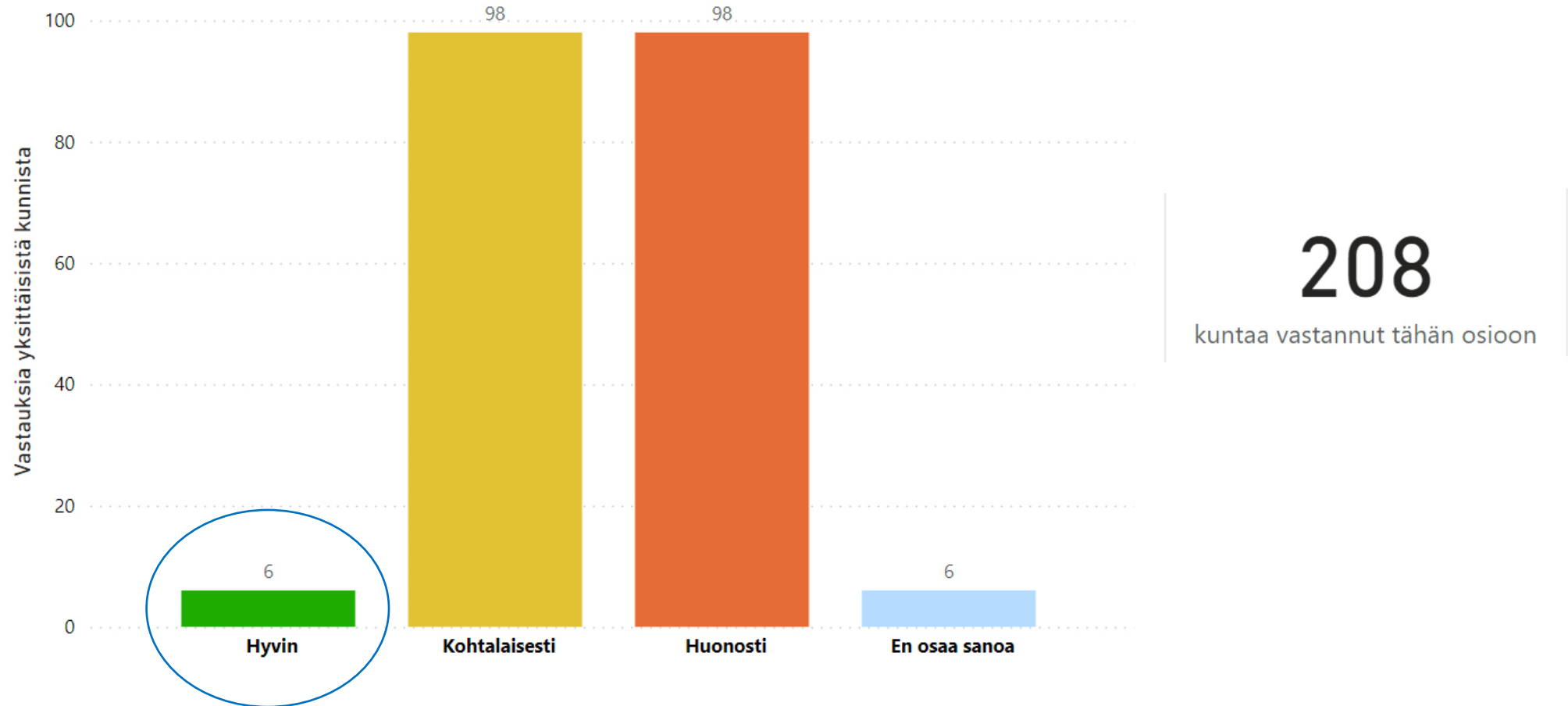
Tulokset suuntaa-antavia. Toimenpideilmoituksen tulos ei vaikuta luvituksen kokonaisarvoon.

Osa vastauksista vaillinaisia, täydentyy myöhemmin. Tulos vain vastatuista osioista.

Keskiarvo laskettu vastatuista osioista. 0% = ei vastausta, ei vaikuta keskiarvoon

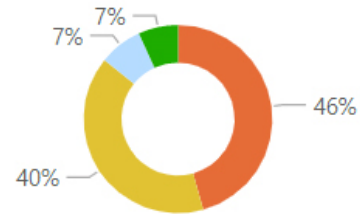
Poimintoja tuloksista

Kuinka hyvin kunnassanne tunnetaan Ryhti-hanke, rakennetun ympäristön tietojärjestelmän valmistelu ja tulossa olevat muutokset?

Miten arvioisit kuntasi tuen tarvetta siirtymisessä kansalliseen rakennetun ympäristön tietojärjestelmään liittyen:

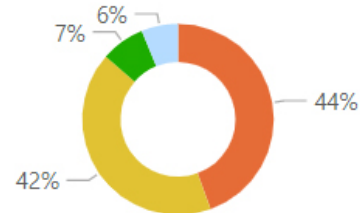
Yleiskaavoitus

165

Osioon vastanneet...

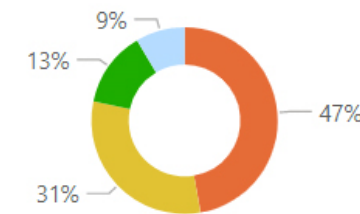
Asemakaavoitus

164

Osioon vastanneet...

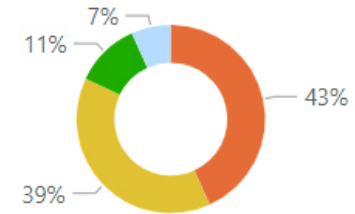
Ranta-asemakaavoitus

133

Osioon vastanneet...

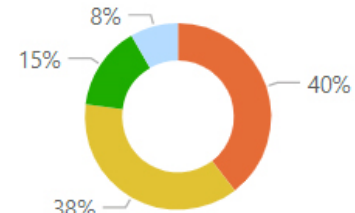
Rakennus-, purkamis- ja toimenpideluvat

166

Osioon vastanneet...

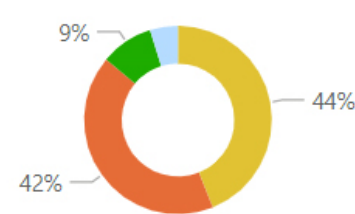
Toimenpideilmoitukset

150

Osioon vastanneet k...

Poikkeamispäätökset

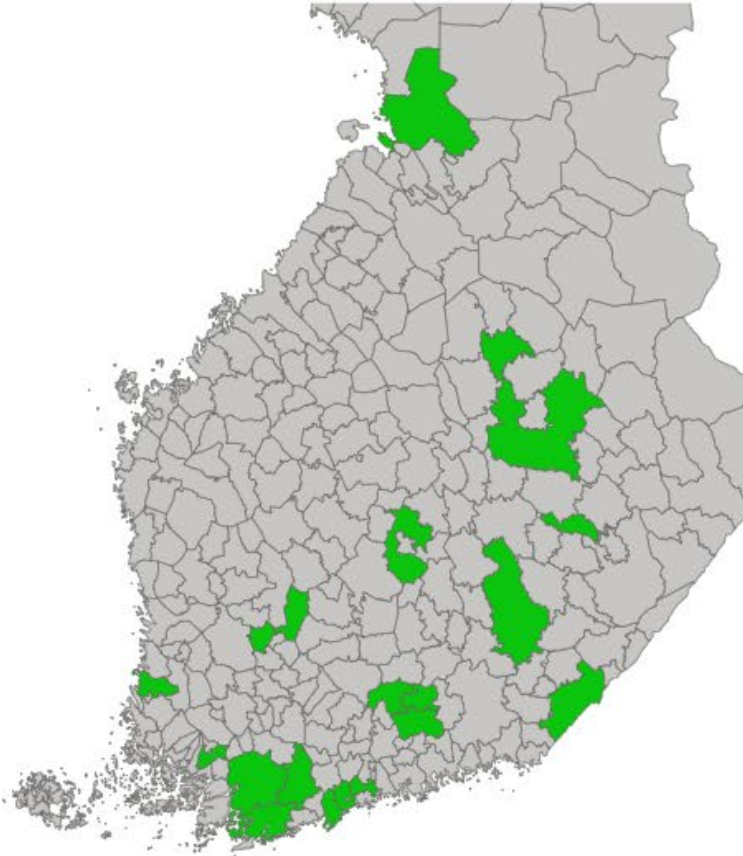
169

Osioon vastannee...

● Vähäinen tuen tarve ● Kohtalainen tuen tarve ● Suuri tuen tarve ● En osaa sanoa

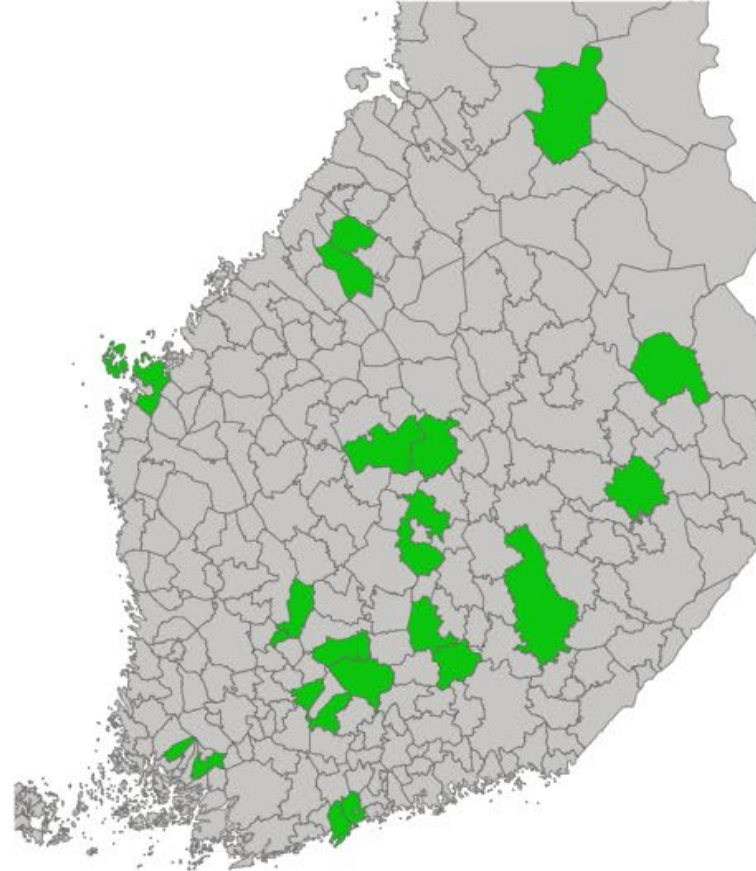

Top 20 kaavoitus

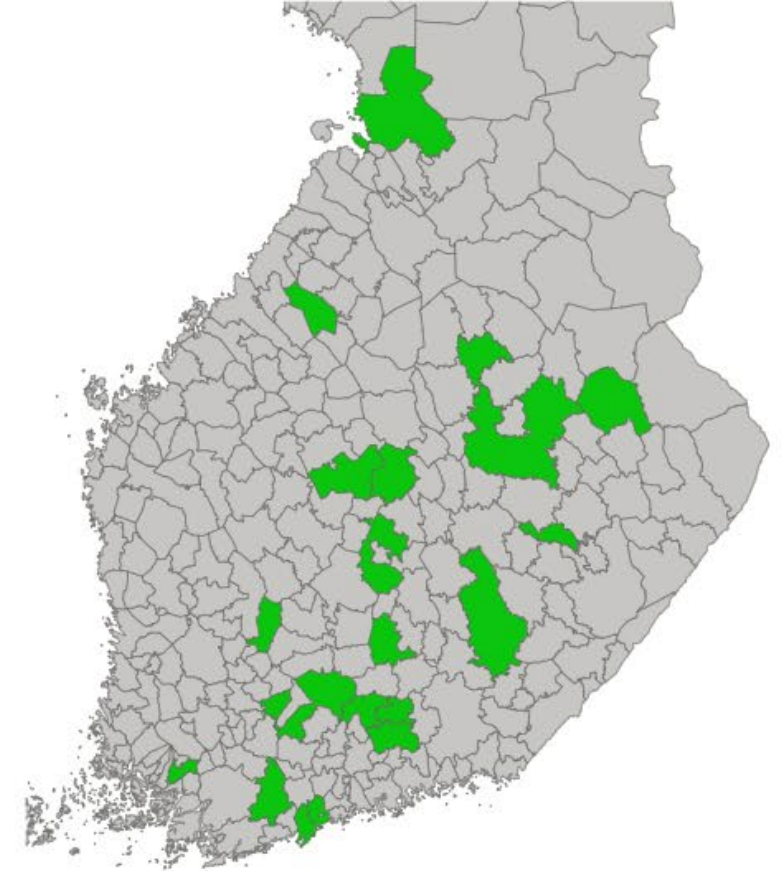
Lahti, Oulu, Tampere, Kirkkonummi, Lohja, Varkaus,
Vantaa, Espoo, Rauma, Lappeenranta, Iisalmi, Jyväskylä,
Hollola, Nokia, Mikkeli, Orimattila, Raasepori, Kuopio,
Salo, Lieto

Top 20 luvitus

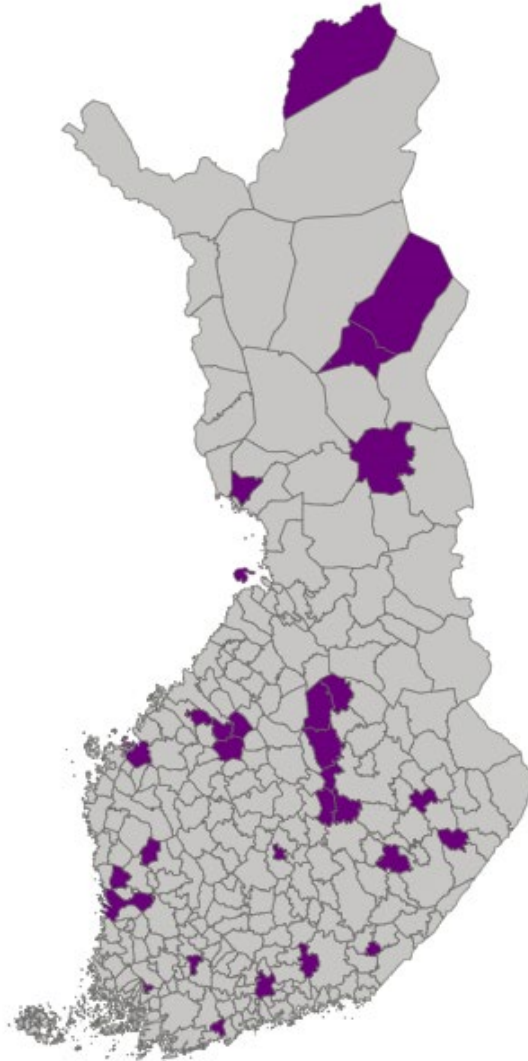
Espoo, Tampere, Sievi, Ylivieska, Saarijärvi, Mikkeli,
Mustasaari, Nousiainen, Pirkkala, Puolanka, Kirkkonummi,
Hämeenlinna, Juuka, Jyväskylä, Äänekoski, Heinävesi, Lieto,
Sysmä, Pälkäne, Heinola

Top 20 digivalmius yhteensä

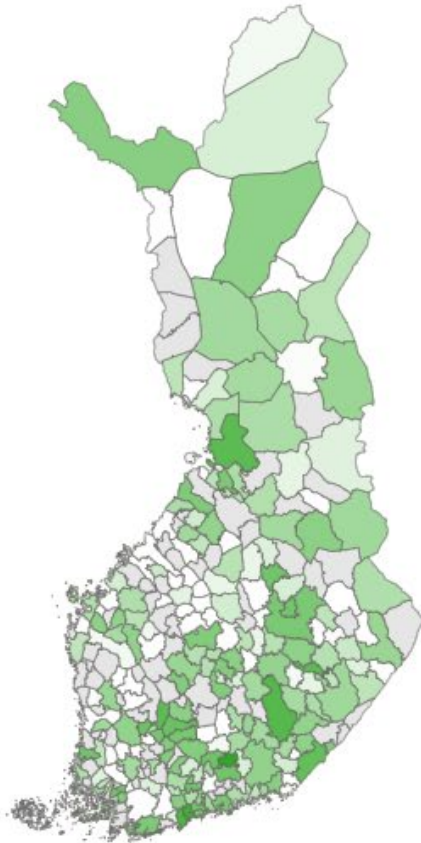
Lahti, Tampere, Sievi, Espoo, Kirkkonummi, Varkaus, Oulu,
Mikkeli, Lohja, Orimattila, Juuka, Jyväskylä, Äänekoski, Iisalmi,
Saarijärvi, Lieto, Sysmä, Hollola, Hämeenlinna, Kuopio

Haasteellisin valmius, 30 kuntaa

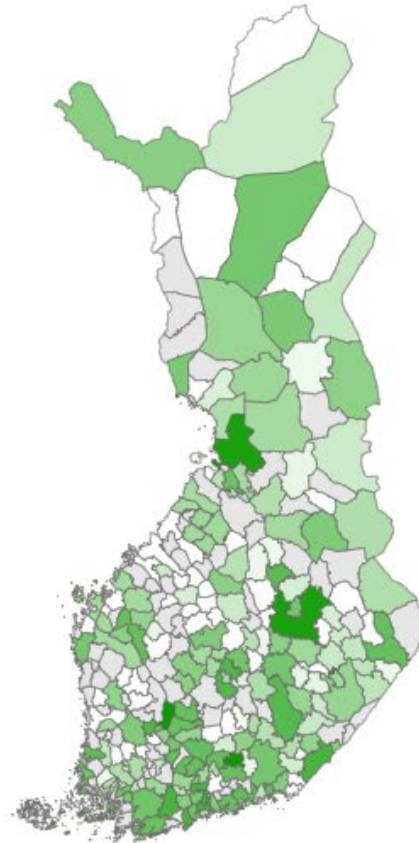

Valmius kartalla: Kaavoitus

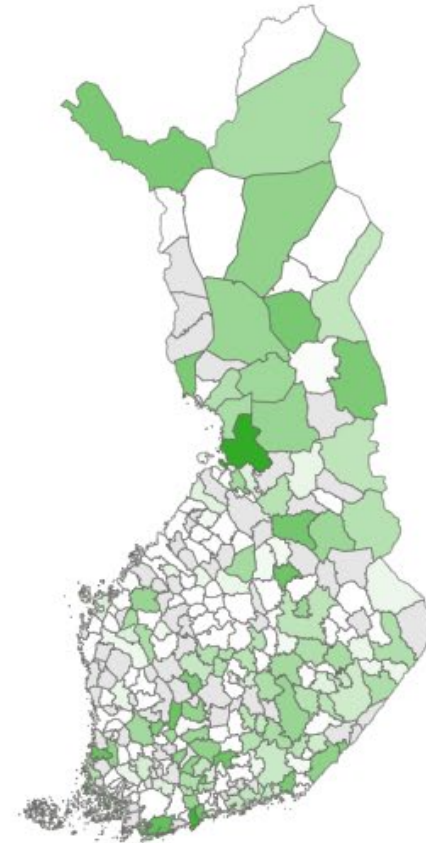
Yleiskaavoitus

Asemakaavoitus

Ranta-asemakaavat

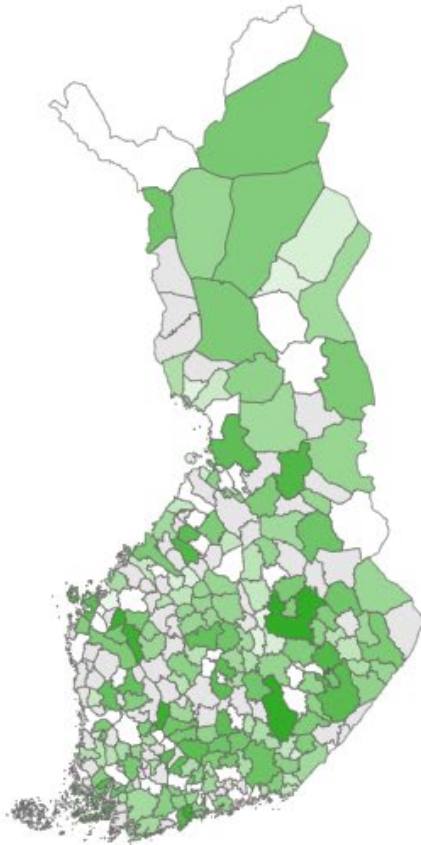

Mitä tummemman vihreä, sitä parempi valmius. Valkoinen = ei vastausta siinä osiossa. Harmaa = ei vastausta

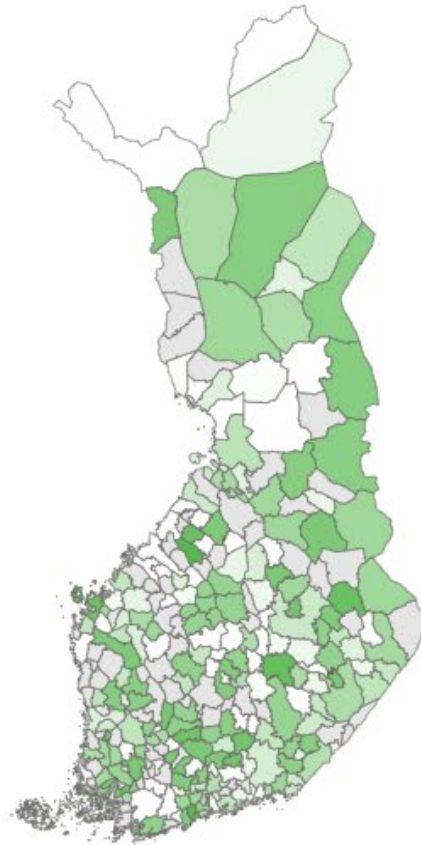

Valmius kartalla: Luvitus

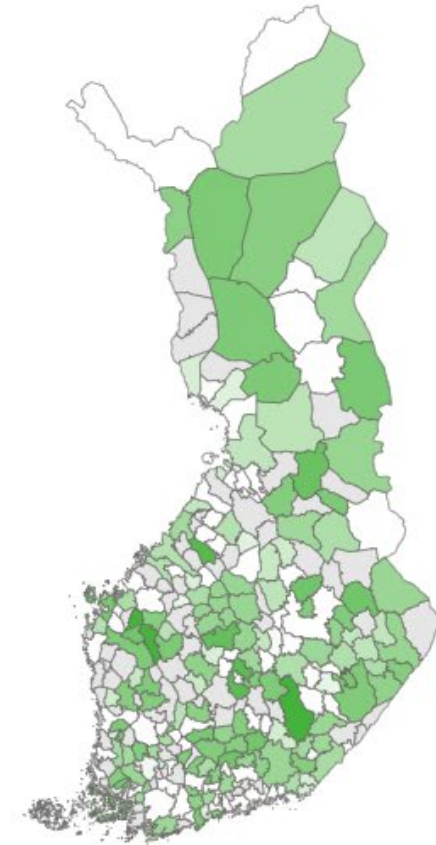
Rakennusluvut

Poikkeamispäätökset

Toimenpideilmoitukset

Mitä tummemman vihreä, sitä parempi lähtövalmius. Valkoinen = ei vastausta siinä osiossa. Harmaa = ei vastausta

Valmiuden hajonta: Kaavoitus

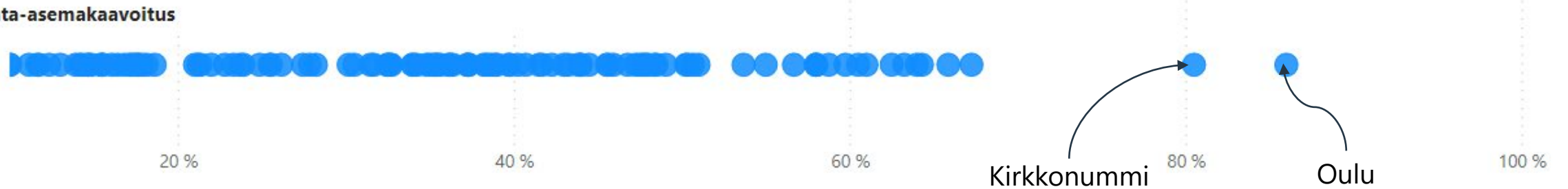
Yleiskaavoitus

Asemakaavoitus

Ranta-asemakaavoitus

Valmiuden hajonta: Luvitus

Rakennus-, purkamis- ja toimenpideluvat

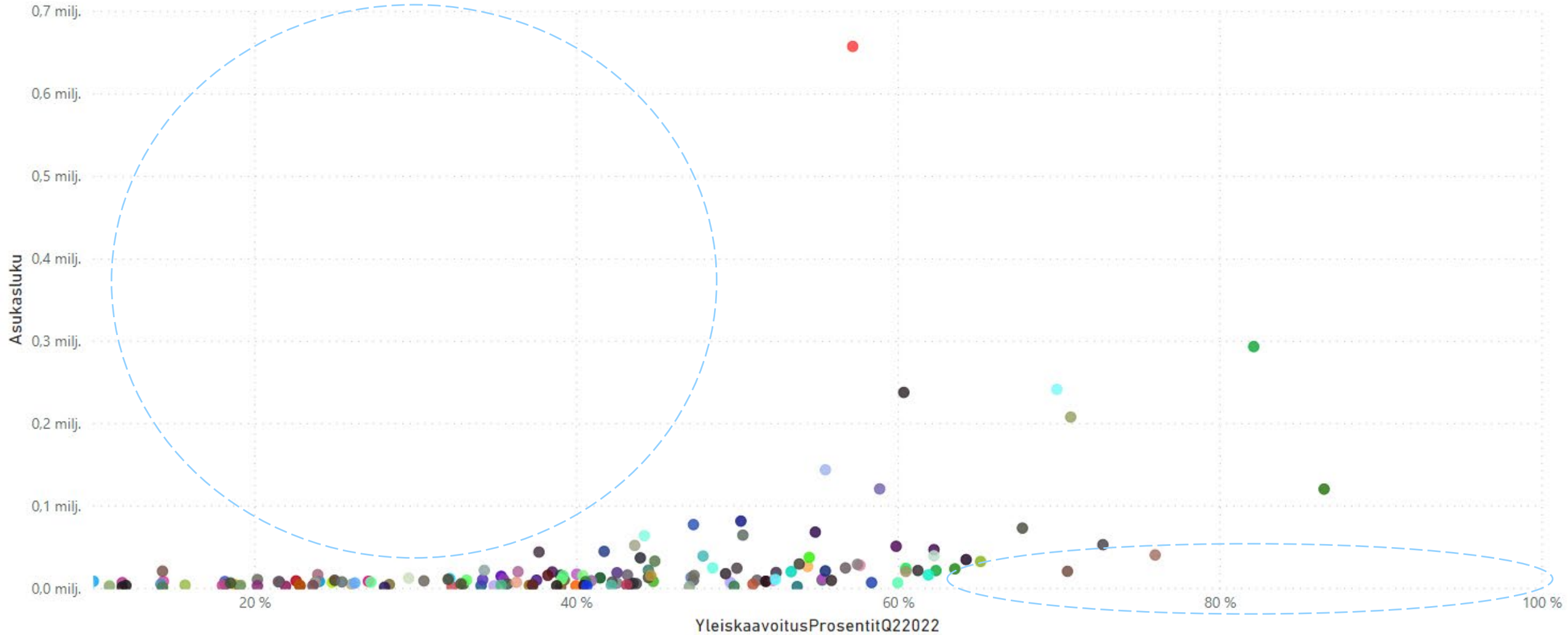
Toimenpideilmoitukset

Poikkeamispäätökset

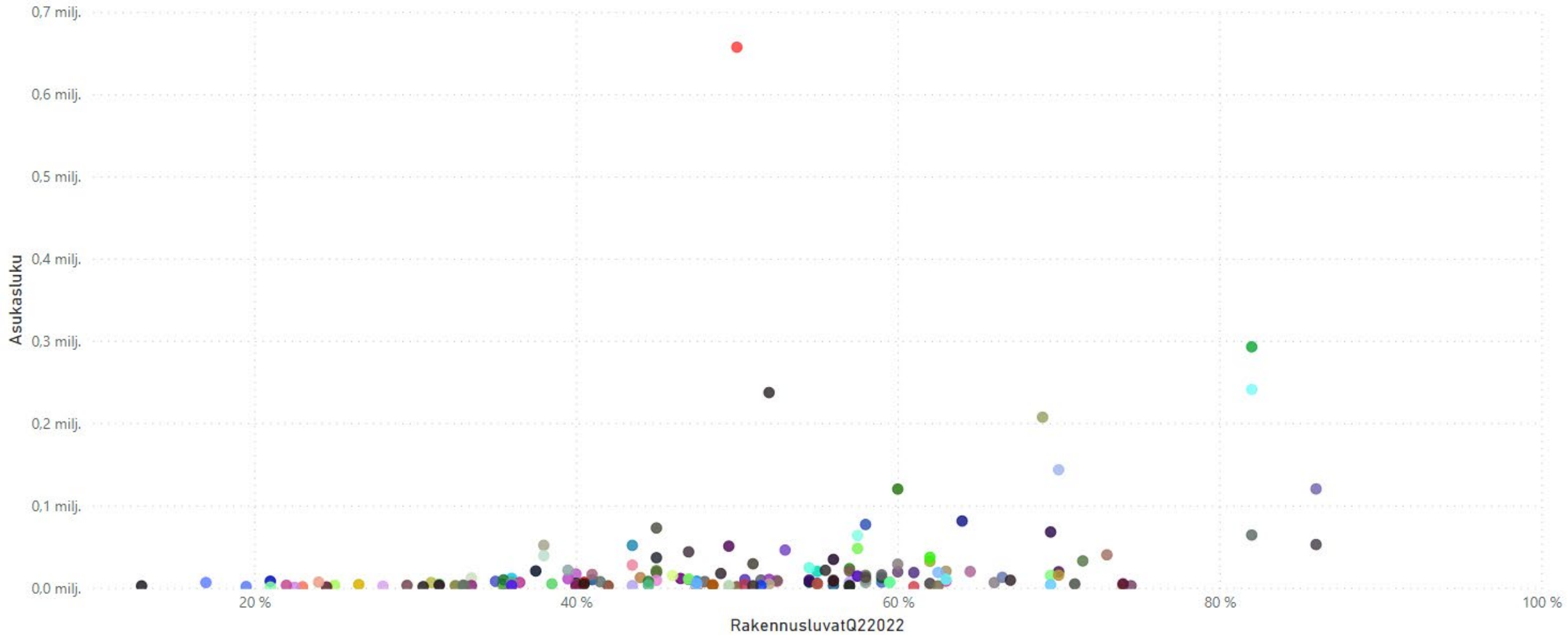

Asukasluku / yleiskaavoitus-valmius%

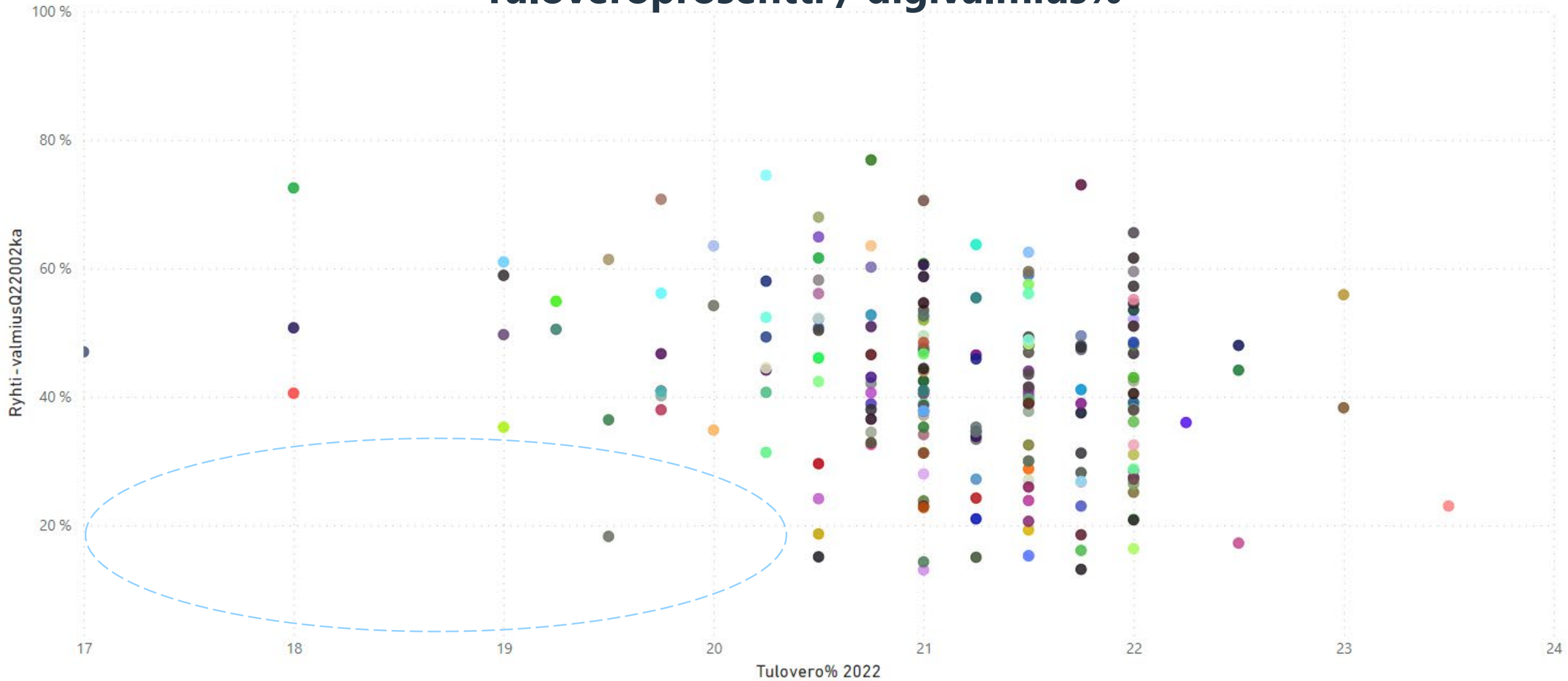

Asukasluku / rakennusluvut-valmius%

Tuloveroprosentti / digivalmius%

Yleiskaavoituksen tuloksia

- Kunnat ulkoistavat paljon: Noin puolessa kunnista yleiskaavoituksessa on omaa palkattua henkilöstöä (86 % kuntia omaa henkilöstöä on 1–3)

Onko kunnassa yleiskaavoituksessa omaa palkattua henkilöstöä?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Kyllä	48,15%	78
Ei, käytämme ostopalveluita	46,91%	76
En osaa sanoa	4,94%	8
Yhteensä	100,00%	162

- Yleiskaavoista on tehty kaavaindeksi noin 2/3 kunnista

Kaavaindeksillä tarkoitetaan kaavarajoista sekä siihen liitetystä ominaisuustiedoista (hyväksymispäivämäärä, kaavanumero ym.) ja asiakirjoista muodostuvaa koostetta, jolla esitetään kunnassa voimassa oleva kaavatilanne.

Onko yleiskaavoista tehty kaavaindeksi?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Kyllä, yleiskaava-rajat + kaavakartat määräyksineen	35,80%	58
Ei	30,25%	49
Kyllä, yleiskaava-rajat + kaavamääräykset	14,20%	23
En osaa sanoa	8,64%	14
Kyllä, yleiskaava-rajat	8,64%	14
Joku muu	2,47%	4
Yhteensä	100,00%	162

- Noin 50 % kuntia yleiskaavat on pääsääntöisesti arkistoitu käyttökopiona digitaalisesti esimerkiksi kunnan palvelimella

Miten yleiskaavat on pääsääntöisesti talletettu/arkistoitu?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Käyttökopiona sähköisesti esimerkiksi kunnan palvelimella	49,08%	80
Paperilla koottuna samaan arkistoon (mapitus)	23,93%	39
Sähköisesti asianhallintaohjelmistossa tai vastaavassa	19,02%	31
Paperilla päätöspöytäkirjojen liitteenä hajautetusti	3,68%	6
Paperilla käyttökopiona	3,07%	5
En osaa sanoa	1,23%	2
Yhteensä	100,00%	163

Asemakaavoituksen tuloksia

- Asemakaavoitus ulkoistettu harvemmin kuin yleiskaavoitus: Noin 2/3 kunnista asemakaavoituksessa on omaa palkattua henkilöstöä (68 % kunnista omaa henkilöstöä on 1–3)

Onko kunnassa asemakaavoituksessa omaa palkattua henkilöstöä?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Kyllä	65,03%	106
Ei, käytämme ostopalveluita	33,74%	55
En osaa sanoa	1,23%	2
Yhteensä	100,00%	163

- Asemakaavoista on tehty kaavaindeksi noin 4/5 kunnista

Kaavaindeksillä tarkoitetaan kaavarajoista sekä siihen liitetystä ominaisuustiedoista (hyväksymispäivämäärä, kaavanumero ym.) ja asiakirjoista muodostuvaa koostetta, jolla esitetään kunnassa voimassa oleva kaavatilanne

Onko asemakaavoista tehty kaavaindeksi?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Kyllä, asemakaava-rajat + kaavakartat määräyksineen	51,85%	84
Ei	17,90%	29
Kyllä, asemakaava-rajat + kaavamääräykset	11,11%	18
Kyllä, asemakaava-rajat	10,49%	17
En osaa sanoa	6,79%	11
Joku muu	1,85%	3
Yhteensä	100,00%	162

- 44 % kunnista asemakaavat on pääsääntöisesti arkistoitu käyttökopiona digitaalisesti esimerkiksi kunnan palvelimella

Miten asemakaavat on pääsääntöisesti talletettu/arkistoitu?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Käyttökopiona sähköisesti esimerkiksi kunnan palvelimella	43,83%	71
Paperilla koottuna samaan arkistoon (mapitus)	30,86%	50
Sähköisesti asianhallintaohjelmistossa tai vastaavassa	20,99%	34
Paperilla käyttökopiona	1,85%	3
En osaa sanoa	1,23%	2
Paperilla päätöspöytäkirjojen liitteenä hajautetusti	1,23%	2
Yhteensä	100,00%	162

Rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien tuloksia

- Suurimmassa osassa kuntia henkilöstöresurssit rajallisia: 75 % kunnista lupien käsittelyssä on 1–3 henkilöä
- Digitaalinen lupajärjestelmä laajasti käytössä: Lupahakemukset toimitetaan pääsääntöisesti digitaalisessa lupajärjestelmässä
- Kunnissa iso digitoinnin tarve: Ennen digitaalisen lupajärjestelmän käyttöönottoa käsitellyt luvat on pääsääntöisesti arkistoitu paperilla

Kuinka monta henkilöä kunnassanne on rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien käsittelyssä?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
1-3	75,45%	126
4-10	16,77%	28
Yli 10	5,39%	9
Ei omaa henkilöstöä, käytämme ostopalveluita/ulkoistettu	1,80%	3
En osaa sanoa	0,60%	1
Yhteensä	100,00%	167

Miten rakennus-, purkamis- ja toimenpidelupien hakemukset pääsääntöisesti toimitetaan kuntaan?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Sähköisessä lupajärjestelmässä	82,04%	137
Paperilla	14,37%	24
Sähköpostin liitteenä	3,59%	6
Yhteensä	100,00%	167

Miten ennen sähköisen lupajärjestelmän käyttöönottoa käsitellyt rakennus-, purkamis- ja toimenpideluvat on pääsääntöisesti arkistoitu?	KS% Osioon vastanneet kunnat	Osioon vastanneet kunnat
Paperilla arkistossa	85,11%	120
Paikkatietona lupajärjestelmässä	6,38%	9
Päätöstietona asianhallintaohjelmistossa	4,96%	7
Paikkatietona paikkatieto-ohjelmistossa	2,13%	3
En osaa sanoa	0,71%	1
Paikkatietona asianhallinnan karttaliittymässä	0,71%	1
Yhteensä	100,00%	141

Yhteenvedoa tuloksista

Havainnot

- Digivalmius vaihtelee myös saman kunnan toimialojen välillä
- **Asukasluvultaan** suurimmissa kunnissa digivalmius arvioitiin olevan keskimääräistä parempi. Matalan **tuloveroprosentin** kunnat näyttivät omaavan paremman digivalmiuden kuin korkean tuloveroprosentin kunnat, mutta myös monessa korkean tuloveroprosentin kunnassa valmius oli vähintään kohtuullinen. **Alueellisesti** valmiudessa ei ollut havaittavissa merkittäviä eroja

- Kunnissa oli käytössä yhteensä laaja kirjo eri **ohjelmistoja** ja **järjestelmiä** (määrät suuntaa-antavia):
  - 16 suunnitteluohjelmistoa
  - 14 paikkatieto-ohjelmistoa
  - 17 karttapalvelua
  - 17 asianhallintaohjelmistoa
  - 8 lupajärjestelmää

- **Tuen tarve** rakennetun ympäristön digitalisaatiossa arvioitiin merkittäväksi

Havainnot

- Kuntien asiantuntijat ovat saaneet tietoa tulevasta valtakunnallisesta tietojärjestelmästä, mutta johto ei välttämättä ole kovin tietoinen tulevista muutoksista
- Useat vastaajat kaipaavat muista kunnista vinkkejä muun muassa ohjelmistojen käyttöön
- Digitalisaation edistämistä kannatettiin laajasti. Kunnissa haluttiin kuitenkin säilyttää päätäntävaltaa esimerkiksi siinä, miten yleiskaava tehdään
- Ohjelmistojen kustannukset varsinkin asukasluvultaan pienille kunnille koettiin suureksi haasteeksi. Moni kunta halusi valtiolta taloudellista tukea, myös valtiovetoista ohjelmistohankintaa
- Kaavoituksessa vastaajia mietitytti tietomallipohjaiseen suunnitteluun siirtyminen ja tietoaineistojen muokkaus digitaaliseen muotoon. Henkilöstöressurssien riittävyys oli hyvin yleinen huolenaihe
- Palveluita toteutetaan laaja-alaisesti:
  - omana toimintana
  - kuntien, kuntayhtymien yhteistyönä
  - kuntien, kuntayhtymien omistamien yritysten kautta
  - ostopalveluna ulkopuoliselta yhtiöltä
  - omana toimintana ja ostopalveluna

Vapaamuotoisia kommentteja

"Ryhti-hanke sinänsä on tiedossa, mutta sen vaikutukset kuntaan epäselvät. Tuotamme ja ylläpidämme tietoja pääosin digitaalisessa muodossa, mutta on epäselvää, mitä muutoksia tietorakenteisiin ja sisältöihin on tehtävä, jotta ne olisivat RYTJ-yhteensopivia."

"Ryhti-hanke ja RYTJ:n valmistelu tunnetaan, ymmärrys vaihtelee suuresti henkilöstön sekä luottamushenkilöiden välillä. Kunnissa RYTJ:ä herättää keskustelua, mutta varsinaista teknistä valmistautumista tai valmiutta on toistaiseksi vähän."

"Muutokselle pitää varata paljon aikaa. 10 vuotta. Kunnissa on niukat resurssit. Tiedon liikkuminen kunnista valtiolle pitää toteuttaa rajapintojen kautta ja välttää useampien tietovarastojen syntymistä."

"Rakennusvalvonta on ylityöllistetty, ja rekrytointi hankalaa."

"Rahallinen tuki olisi meille suurin apu millä voisimme kompensoida muutoksiin liittyviä henkilöstö- ja ohjelmistokehityskuluja."

Oppeja ja pohdintaa tuleviin kyselyihin

- Suuressa osassa kuntia rakennetun ympäristön palvelutuotanto on joko kokonaan tai osittain ulkoistettu
-> Kysyttävä tarkemmin tuotantotavasta, koska kirjo hyvin laaja
-> Kysyttävä erikseen tavat tuottaa palvelut vs ohjelmistot, järjestelmät
- Kannattaa kysyä erikseen kootusti kaikki alueidenkäytön suunnittelun asiat ensin, sitten porautuen esimerkiksi asemakaavoitukseen (esim. sama henkilö voi joko vastata kaikesta kaavoituksesta tai vain jostain yleiskaavoituksen osa-alueesta). Samoin koko kunnan tasoisissa tietotekniikka-asioissa (infra, ohjelmat, järjestelmät)? Omat kysymykset kunnan asukasluvun mukaan?
- Kysymysten monitulkittavuuteen kiinnitettävä enemmän huomiota, joko täsmällisempiä kysymyksiä tai avattu enemmän mitä kysymyksellä halutaan selvittää
- Lisää avoimia tarkennettuja kysymyksiä tai täydennettävä haastatteluilla, niiden avulla päästään paremmin kiinni 'hiljaisiin signaaleihin' (muutosvastarinta). Kenties työpajoja? Varattu aika vastata kyselylomakkeeseen?
- Asiantuntijoiden kyvykkyyksien (laajasti ajateltuna) mittaaminen otettava vahvemmin mukaan. Mahdollisesti käyttäjädataa tukemaan asiantuntijoiden näkemyksiä (käyttöaste, lisenssien määrä)? Pitäisikö erotella tuloksia vastaajien aseman mukaan (johtajat/päälliköt, asiantuntijat)?
- Kysely kannattaa testauttaa laajalla kokoonpanolla ennen julkaisua (kunnat, ministeriöt, Kuntaliitto, tutkimuslaitokset)
- Kunnat jotka vastasivat ns. viime tingassa saivat keskimäärin heikompia valmiusprosentteja -> passiivisuus voi tarkoittaa haasteellisempaa tilannetta

Lopuksi: Toimenpide-ehdotuksia vastausten perusteella

1. Kuntien **johdolle** lisää tietoa Ryhti-hankkeesta ja tulevista digitalisaatiomuutoksista

2. Kuntien **asiantuntijoille** lisää konkreettista 'tämä työssäni muuttuu' Ryhti-tietoa (viimeistään kun laki on hyväksytty)

3. Kuntien välistä **yhteistyötä** lisää esim. digivalmiuden, yhteisten ohjelmistojen tai kuntakoon perusteella

4. Tarvitaan **kansallinen mittaristo** kuntien palvelutuotannon digitaalisen valmiuden mittaamiseen mm. digitalisaation edistymisen seuraamiseen (ratkaiseeko kansallinen digikompassi tämän?). Mikä on relevantti teorettinen viitekehys digivalmiuden mittaamiseen?

Lisätietoja

Jarmo Pulkkinen

Asiantuntija, HtM
Ryhti-muutostukitiimi

jarmo.pulkkinen@digifinland.fi

p. 050 597 3069

DigiFinland

DigiFinland Oy on valtion omistama voittoa tavoittelematon erityistehtäväyhtiö. Yhtiön tehtävänä on osana julkisen sektorin kokonaisuutta kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä muiden toimialojen tuottavuutta ja vaikuttavuutta parantavia kansallisia digitaalisia ratkaisuja.

DigiFinland Oy
digifinland.fi/

Tehdään se yhdessä!

ym.fi/ryhti

ryhti.ym@gov.fi

ym.fi/yhteentoimivuus

yhteentoimivuus.ym@gov.fi

Tilaa uutiskirje: ym.fi/ryhti

Ympäristöministeriö | Aleksanterinkatu 7, Helsinki
PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi